

Ontwikkeling

Project digitale BPV-Tool

Rapportage Project Digitale BPV-tool

Juli 2021

Projectleider: Marjan van der Wel, Qwesties

‘Een pad ontstaat door erop te lopen’

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Resultaten 1 en 2: 1ngerichte tool en uitvoering van pilots	4
Resultaat 3: Technische ontwikkelingen en ICT-vereisten	6
Resultaat 4: Lessons learned en adviezen	7
Reflectie	11

Inleiding

Beroepspraktijkvorming (bpv) is een essentieel onderdeel van de opleiding van MBO studenten. Studenten ontwikkelen zich bij de leerbedrijven tot een beginnend beroepsbeoefenaar.

De begeleiding tijdens de bpv is echter niet optimaal. Leerbedrijven weten niet altijd op welke vaardigheden de studenten begeleid moeten worden en hoe ze de begeleiding vorm kunnen geven. Een ander punt is het gebruik van verschillende begeleidingsinstrumenten. Bedrijfsleven mist ook een heldere 'meetlat' die inzicht geeft in wat de studenten nog moeten ontwikkelen t.o.v. het praktijkexamen.

Cumela Nederland herkent de uitdaging om de bpv-begeleiding te verbeteren en wil zich actief hiervoor inzetten. In coproductie met Cumela, VHG en LTO Nederland, initieerde het onderwijscluster Voedsel en Groen van btg VGG het project 'Digitale BPV-tool'. In schooljaar 2019-2020 start het project met de betrokkenheid van vijf onderwijsinstellingen en drie brancheorganisaties. Het project wordt gesubsidieerd door het Aequor Stimuleringsfonds.

Vanaf schooljaar 2020-2021 wordt de tool vraaggericht ingericht voor de opleidingen Paardensport en -houderij, agrarisch loonwerk, groen grond infra en hoveniers. Er vinden pilots plaats bij alle opleidingen en onderwijsinstellingen.

Begin 2020 startte met de uitbraak van COVID- 19. COVID- 19 heeft op vele manieren invloed op het project. Vanaf eind maart 2020 richtten scholen hun volledige aandacht op het primaire proces. Het contact met het bedrijfsleven kwam bijna volledig stil te liggen. Studenten voerden beperkt stages uit, er vonden veelal geen bpv-bezoeken plaats en de geplande bijeenkomsten voor informatie over de tool, konden geen doorgang vinden. Scholen, studenten en bedrijfsleven zijn in deze periode wel digitaal vaardiger geworden. Deze positieve ontwikkeling zal naar alle waarschijnlijkheid de acceptatie van de tool verhogen.

In deze rapportage wordt ingegaan op de behaalde resultaten. De rapportage begint bij de resultaten 1 en 2: de ingerichte tool en uitvoering van de pilots. Technische ontwikkelingen en ICT-behoefte staan beschreven in resultaat 3. Resultaat 4 vormt de kern van deze rapportage: de lessons learned, adviezen en criteria t.b.v. verdere implementatie. Dit document eindigt met een korte reflectie.

Resultaten 1 en 2: Ingerichte tool en uitvoering van pilots

Het eerste resultaat is het inrichten van de bpv-tool voor de volgende crebo's.

Dit resultaat is behaald.

Toelichting:

- Groene ruimte 2019:
 - N2 - Medewerker Hovenier (25621)
 - N2 - Medewerker groen en cultuurtechniek (25616)
 - N3 - Vakbekwaam hovenier (254618)
 - N3 - Vakbekwaam medewerker groen en cultuurtechniek (25619)
 - N4 - Opzichter/uitvoerder groene ruimte (25617)
- Paardensport en –houderij:
 - N3 - Vakbekwaam medewerker paardensport en –houderij (25470)
 - N4 - Bedrijfsleider paardensport en –houderij (25468)
- Agrarisch loonwerk:
 - N2 - Medewerker agrarisch loonwerk (25555)
 - N3 - Vakbekwaam medewerker agrarisch loonwerk (25554)
 - N4 - Vakexpert agrarisch loonwerk (25556)

Het tweede resultaat betreft het uitvoeren van pilots per crebo

Dit resultaat is gedeelte behaald.

Toelichting:

Voor elk crebo zijn kwantitatieve afspraken gemaakt voor het uitvoeren van de pilots. In onderstaand overzicht staat welke onderwijsinstellingen deelnamen aan de pilots met de aantallen studenten en leerbedrijven. Een groot aantal leerbedrijven, meer dan in onderstaande overzicht, heeft op enige wijze kennisgemaakt met de tool. BPV-begeleiders introduceerden de tool tijdens hun bpv-bezoeken of op andere manieren. Een beperkt aantal heeft de tool bijna volledig ingezet en zette stappen om de begeleiding meer structuur en diepgang te geven. Voor de opleiding 'Paard' zijn meer studenten betrokken geweest dan aangegeven. Er zijn volledige groepen aangemeld en deze studenten hebben de eerste stappen gezet in het toepassen van de tool. Bij bijvoorbeeld de opleiding cultuurtechnisch loonwerk (in onze pilot is dit een onderdeel van 'Groene Ruimte'), is het aantal leerbedrijven en studenten dat deelnam, minder dan afgesproken. Er liggen hier verschillende redenen aan ten grondslag zoals de druk op de werkzaamheden en de moeite met het toepassen van de digitale vaardigheden.

Over de uitvoering van de pilots zijn de volgende kwantitatieve afspraken gemaakt:

Onderwijsinstelling	Opleiding Paardensport en -houderij	Opleiding Agrarisch loonwerk	Opleiding Groene ruimte
Curio	8	13	-
Clusius College	8	13	18
Aeres	8	-	18
Landstede	8	10	-
Scalda	8	10	18

Volgens afspraak zijn de pilots gemonitord. Dit gebeurde op verschillende manieren:

1. Afname van digitale enquêtes:

In principe ontvingen alle deelnemende studenten en leerbedrijven tijdens de pilots tweemaal een digitale enquête via de bpv-begeleider, mentor of werkgroeplid. De onderwerpen van de enquêtes zijn mede bepaald door de landelijke werkgroep.

In de eerste enquête werden vragen gesteld over de introductie van de tool door school. De tweede enquête was gericht op het gebruik van de tool tijdens de bpv. Elke twee weken ontvingen de werkgroepleden de respons om zelf de ontwikkelingen te kunnen monitoren.

2. Groepsgesprekken met bpv-begeleiders:

De afrondende groepsgesprekken met de bpv-begeleiders van elke deelnemende onderwijsinstelling, vonden plaats via Teams. Voor deze gesprekken werd een interviewleidraad ontwikkeld in samenwerking met de landelijke werkgroep. Afsproken werd dat iedere onderwijsinstelling eigen verslaglegging organiseerde met het formuleren van adviezen voor de eigen onderwijsinstelling. Deze adviezen met beschrijvingen van het begeleidingsproces zijn op te vragen bij de betrokken werkgroepleden.

3. Gesprek met landelijke werkgroep n.a.v. alle verzamelde data:

Na de gesprekken met de verschillende werkgroepen van de onderwijsinstellingen, vond een gesprek plaats met de landelijke werkgroep. De data van de digitale enquêtes, het logboekje met de ervaringen en adviezen van elke onderwijsinstelling, persoonlijke ervaringen en aantekeningen en aantekeningen van de projectleider werden ter voorbereiding verzameld. De werkgroep formuleerde, op basis van alle informatie, adviezen t.a.v. van implementatie van de tool bij meerdere opleidingen. Deze adviezen staan in hoofdstuk 4 Lessons Learned.

4. Monitoring ontwikkelingen digitale bpv-tool:

Tijdens de uitvoering van de pilots, was er regelmatig contact met Examenservices over de doorontwikkeling van de tool.

Resultaat 3: Technische ontwikkelingen en ICT-vereisten

Het derde resultaat brengt de ICT-behoeften per AOC en scholen voor groen onderwijs in kaart.

Dit resultaat is gedeeltelijk behaald.

Toelichting:

De werkgroep sprak regelmatig over de wensen, de randvoorwaarden en het gebruikersgemak van de tool. Deze verzoeken werden regelmatig besproken met Examenservices. Verschillende leden van de werkgroep zijn ook vertegenwoordigd in formele overleggen van Examenservice over de technische (door) ontwikkelingen. Daarnaast had de projectleider regelmatig contact met vertegenwoordigers uit andere sectoren waar enige jaren ervaring is met de tool.

Examenservices werkt achter de schermen aan het verbeteren van het gebruikersgemak van Praktijkbeoordelen.nl en daarmee aan onze bpv-tool. Deze verbeteringen hebben betrekking op:

- Single sign-on: Dit onderzoek loopt samen met SAMBO ICT. Bij single sign-on hoeft de student maar eenmaal in te loggen.
- Het maken van een koppeling met administratieprogramma's zoals Magister en Eduarte. Hierdoor zal het gemakkelijker worden om inleesbestanden van schoolactiviteiten in te laden. Denk dan bijvoorbeeld aan het inladen van groepen studenten.
- Het automatisch inladen van de gegevens van de praktijkopleiders die bij S-BB bekend zijn.
- Het vergemakkelijken van het maken van rapportages door een helder dashboard.
- Het toevoegen van opdrachten en andere informatie op studentniveau.
- 'Praktijkbeoordelen Next Gen': onderzoek bij gebruikers naar het verbeteren van het gebruikersgemak door een app of ander device.

Gezien bovengenoemde ontwikkelingen is besloten om de behoeften per individuele onderwijsinstelling niet in kaart te brengen.

Resultaat 4: Lessons learned en adviezen

De landelijke werkgroep formuleerde negen adviezen die de basis vormen voor het succesvol implementeren van de bpv-tool bij andere opleidingen. Deze adviezen zijn 'lessons learned' en zijn ook te lezen als 'kritische succesfactoren' of criteria voor verdere implementatie van de tool.

Dit resultaat is behaald.

Toelichting:

Advies 1: Maak van de implementatie van de 'Digitale bpv-tool' een project

- Ontwikkel een projectorganisatie met een heldere opdracht, taken en verantwoordelijkheden.
- Gebruik van de tool moet instelling-breed gedragen worden.
- Zorg voor aanjagers in de eigen onderwijsinstelling.
- Behandel de implementatie van de bpv-tool als een verandertraject met cultuuraspecten.
- Ontwikkel een tijdpad.
- Maak de keuze voor het gebruik van één instrument.
- Faciliteer bpv-begeleiders en mentoren om de tool 'eigen' te maken en studenten en leerbedrijven te begeleiden in het toepassen van de tool.
- Denk na over 'wat als leerbedrijven de tool niet willen gebruiken'.

Advies 2: Bepaal vooraf bij een ICT-implementatie: wie en wat heb ik nodig

- Zie ook de onderliggende adviezen bij advies 1.

Advies 3: Zorg dat de digitale bpv-tool 'in het DNA' komt te zitten

- Zorg ervoor dat iedere betrokkene de tool echt begrijpt en kan toepassen.
- Ontwikkel een vaste overlegstructuur met bpv-begeleiders, mentoren en andere betrokkenen.
- Zorg voor een competente en communicatieve (applicatie)beheerder die op de hoogte is van alle ontwikkelingen bij Examenservices en Groenenorm.
- Werk in duo's en trek gezamenlijk op als interne werkgroep.

Advies 4: Instrueer studenten klassikaal, stap voor stap en herhaal regelmatig

- Geef klassikale instructies op alle onderdelen en ga er in de klas er direct mee aan de slag.
- Leg de tool stap voor stap uit.
- Herhaal de instructies meerdere malen.
- Maak duo's zodat studenten elkaar ondersteunen.
- Maak een Teams-omgeving of andere digitale ruimte voor informatie over de tool.
- Benut Teams om regelmatig met studenten te overleggen, ook tijdens de bpv.
- Maak voor de studenten een overzichtelijke planning voor de mentorlessen met o.a. wanneer er instructies plaatsvinden, meetmomenten en ontwikkelingsgerichte gesprekken worden ingepland en wanneer de afronding van de bpv gebeurt.
- Werk met een hele groep/klas i.p.v. een beperkt aantal studenten in het kader van uniformiteit

en efficiëntie.

- Gerelateerd aan studenten: Leer studenten nadenken over het leren van vakvaardigheden tijdens de bpv en leer hen hierop reflecteren.

Advies 5: Instrueer praktijkopleiders persoonlijk en begeleid hen intensief

- Geef zoveel mogelijk één op één uitleg aan de praktijkopleiders.
- Begeleid als *bpv-begeleider* de registratie, het invullen van de meetmomenten m.b.v. de rubrics en de ontwikkelingsgerichte gesprekken.
- Zet alle instructies en gebruiksaanwijzingen op één plek waar het bedrijfsleven bij kan.
- Maak landelijke standaard-instructies en andere ondersteuningsmaterialen.
- Richt een laagdrempelige 'hulplijn' in bij Groenenorm en bij de betrokken onderwijsinstelling voor vragen, opmerkingen en noodsituaties.
- Benut Teams of een andere digitale omgeving om te overleggen.
- Leg de relatie tussen het gebruik van de examineringsdeel en het ontwikkelingsgerichte deel.
- Formuleer een standpunt t.a.v. het toepassen van de tool versus een papieren bpv-begeleidingsinstrument en communiceer deze aan leerbedrijven.

Advies 6: Verhoog het gebruikersgemak voor studenten, bpv-begeleiders en praktijkopleiders

- Doe onderzoek naar andere tools en leer hiervan.
- Vul de instructies voor de student of praktijkopleider aan met gesproken teksten en beeld.
- Ontwikkel een intuïtief werkende app.
- Zorg dat gebruikers meedenken over het gebruikersgemak bij de ontwikkeling van onderdelen van de tool.

Advies 7: Professionaliseer betrokkenen

- Benoem een regisseur op landelijk niveau voor de verdere uitrol.
- Richt een kennisplatform ter bevordering en verdere professionalisering van betrokkenen.
- Ontwikkel webinars om structureel kennis en ervaringen te delen.
- Voer op alle niveaus het gesprek over de kwaliteit van leren in de praktijk.

Advies 8: Betrek S-BB, brancheorganisaties en andere gremia nadrukkelijk bij de tool

- Geef S-BB en brancheorganisaties nadrukkelijk een rol bij de verdere uitrol.
- Doe regelmatig instellingsonafhankelijke presentaties op verschillende niveaus en bij verschillende gremia.
- Denk na over de borging van kennis bij de bedrijven vanwege de vele wijzingen in leerbedrijven en praktijkopleiders.
- Overleg met brancheorganisaties over het (algemene) gebruik van digitale middelen.

Advies 9: Volg ontwikkelingen bij Examenservices en neem invloed

- Organiseer eigen 'achterbanberaden' over het gebruik van de tool.
- Communiceer over de ontwikkelingen van de tool in het kader van o.a. gebruikersgemak en andere technische ontwikkelingen.

Losse opmerkingen:

- Let in de bpv-tool op de formuleringen en taal.
- Hoe gaan we om met handelingslijsten zoals deze bij de hoveniers worden gebruikt?

Reflectie

De ontwikkeling en het invoeren van de digitale BPV-tool, fase 1, heeft veel inzet gevraagd van onderwijsinstellingen, studenten en leerbedrijven. Mede door COVID-19 was het een uitdagend project. Veel activiteiten konden niet doorgaan op de manier die we vooraf met elkaar hadden bedacht. De werkgroep, vertegenwoordigers van de vijf onderwijsinstellingen, moest daarom andere wegen verkennen en gaan bewandelen. Online landelijk samenwerken, eigen mensen enthousiasmeren, studenten en leerbedrijven informeren en een digitale tool eigen maken, moest gebeuren in een situatie waarin het primaire onderwijsproces voorrang had. Er werd van alle betrokkenen veel creativiteit en flexibiliteit gevraagd én gevonden.

De complexiteit van het project kwam ook tot uiting in de wijze waarop de bpv belegd is in de verschillende onderwijsinstelling. Deze varieerde. De leden van de werkgroep, vertegenwoordigers van deze onderwijsinstellingen, waren niet allemaal verantwoordelijk voor de kwaliteit van de bpv. Dit maakte de projectsturing lastig, terwijl dit wel gewenst was om bij de eigen onderwijsinstelling het gesprek aan te kunnen gaan over de kwaliteit van de bpv. Werken vanuit een duidelijk visie op leren in de praktijk en daar de passende instrumenten bij inzetten, vraagt om heldere keuzes.

Betere begeleiding van de bpv bij de leerbedrijven met meer gerichte aandacht voor de begeleidingsgesprekken met de studenten over het leren. Dat was het doel van het project. Daarbij kwam ook het implementeren van een digitaal instrument. Alle leerbedrijven gebruikten nog papieren beoordelingsinstrumenten en de overstap naar onze tool was daarmee een extra uitdaging. Een aantal leerbedrijven gaf aan dat zij nog niet altijd vaardig is om te werken met een digitaal instrument. Ook de bereidheid om meer tijd te investeren in de reguliere begeleiding, was nog niet bij alle leerbedrijven aanwezig. Daar waar extra inzet en variatie aan contactmomenten van de bpv-begeleiders, werkgroepleden en de klankbordgroep plaatsvond, zagen praktijkopleiders steeds meer de voordelen van de digitale bpv-tool. De bedrijfsadviseurs van S-BB die in het project nog een kleine rol vervulden, kunnen in de verdere implementatie een belangrijke functie vervullen.

Al werkende werd duidelijk dat het project eigenlijk een cultuurveranderingstraject is. Dit geldt voor het onderwijs als voor het bedrijfsleven. Het gesprek over gemeenschappelijke waarden en visie, elkaar aanspreken op gedrag, en werken aan de gezamenlijke opgave belang, wordt nu (h)erkend.

In mijn rol als projectleider werd ik bijgestaan door Manon Wilbrink, beleidsadviseur MBO-raad, onderwijscluster Voedsel Groen Gastvrijheid. Zij heeft veel kennis en ervaring in complexe trajecten, kent de digitale bpv-tool uit eerdere werkzaamheden en haar gevraagde en ongevroegde adviezen waren van grote waarde voor het slagen van dit project. Ook Dick Klop, namens Cumela Nederland als penvoerder van het project, was een constante en deskundige factor. Zijn grote kennis van de agrarische sector en vele kennissen, maakte hem een grote vraagbaak.

Door een klein aantal studenten en leerbedrijven, is fase 1 van het project, een eerste en bescheiden stap geweest in het verbeteren van de kwaliteit van het leren in de praktijk. Volgens Zhuang Zi, een Chinese dichter en filosoof ca. 369 v Chr. '*...ontstaat een pad door erop te lopen*'. Dat is wat ik iedereen toewens. Ik kijk er dan ook naar uit de 'Digitale BPV-tool' breed uit te rollen en als landelijk regisseur, met een rugzak vol ervaringen, een bijdrage daaraan te leveren.